

Letnik XII,
številka 3
(september 2023)

Nebulae

revija za sodobno književnost

KAZALO

POEZIJA	3
Barbara Žvirč	4
<i>V sledeh</i>	4
<i>Vmes</i>	5
<i>Sonce dvakrat zaide</i>	6
<i>Silos</i>	9
DRAMA	10
Kaia Grobovšek	11
<i>Manifest blodnje</i>	11
PROZA	22
Matevž Rems	23
<i>Vilinska zgodba</i>	23
Lena Kregelj	32
<i>Šepetalec</i>	32
LITERARNI IZZIV NA MEJI NEVIDNEGA	36
3. mesto: Luka Hadl	37
<i>Spominčice</i>	37
2. mesto: Iva Grobin	44
<i>Prelomna noč</i>	44
1. mesto: Lucija Muženič	49
<i>Vzhod žarkov</i>	49



POEZIJA

Barbara Žvirc

V sledih

kresnice

imaš

na dlani

temo rišeš na

ožarjena krila

krokarjev

enkrat dolgo pred tem

rečeš: razpusti

ujete besede

jantarno volno neba

jemlji ugasni

reci: enkrat

ko ob trudni noči izmerim korake

Vmes

med časom
ko vstaneš in ležeš
se na tisoče drobnih črk
prilepi med tvoje prste
in roke naredijo prostor
za vse male
premike prehode predstave pogovore
ko postanejo pretežke
se roke oprejo ob boke
z vdihni nabereš odtise
seganj stopinj sanj spominov
zavežeš vrečo telesa

med časom
ko ležeš in vstaneš
se vse nabrano
poskrije v razpoke
hiše
ograje
ceste
mesta

Sonce dvakrat zaide

Do doma so vse luči na semaforjih zelene.

V zraku vonj cvetoče lipe, črički

in kovaško kladivo.

V šal vlažnega večera

odzvanjajo nemirni koraki.

Z rdečimi stopinjami

iz trpežnega blaga,

da ne pohodijo v zanke ujetih začetkov.

Mlada trava čez boke in

slepo prhutanje hroščev,

ki so pozabili, da so majski.

Na partah dedek trem vnučkom

in prijateljčina sošolka iz vrtca.

Nekdo sprehaja psa.

Lajež in tiho prigovarjanje.

Žvižg pozabljene lokomotive,

slezenast šum razgretga asfalta

in potok barve mlečne kave,

ki vsako poletje zariše nove krivine.

Sonce dvakrat zaide.

Sonce dvakrat zaide.

Drevesa se razširijo v sence,

zrak se skrči na velikost vdih.

Nihče ne hiti.

Mrak se odtisne na pločnik,
na rob cerkvenega zvonika,
čez uspavan potok.

Nihče ne hiti.

Sprehajalci pospravijo zgodbe v žepe,
pse na povodce
in privzdignejo klobuke.

Nihče ne hiti.

Skozi nizko prirezano grmovje
silijo svetlobni opilki,
netopirji oblečejo krila
in bočno letijo v oblake.

Nihče ne hiti.

V tak večer se rodi otrok.

V tak večer se rodi otrok.

S sivimi očmi
in dolgimi rokami.

Oče prinese drva,
zakuri v štedilniku in pristavi za kavo.

Iz majhne lesene skodele
na hrastovo mizo zlije mleko.

V luži se vidijo polja, konji
in trave in bosonoga dekleta.

Novorojeni jok pobriše podobe,
oče pobriše prah z oči.

Odprta polkna v hišo povabijo
brsteče življenje.

V zanke ujeti začetki
se spustijo z oblakov,
klobuki se pripravijo na omare.
Netopirji spijo.
Nihče ne hiti.
Sonce dvakrat zaide.

Silos

*Once there was a shock
that left behind a long shimmering comet tail.
It keeps us inside. It makes the TV pictures snowy.
It settles in cold drops on the telephone wires.¹*

V srajcah sedimo za mizo.
Noge pokrčene. Kava vroča.
Signale iz dremave podzavesti
odnaša mimo črnin vesolja.
TV je obrnjen v steno,
električni šum napaja
obgrizen svinčnik.
Razbita ogledala, lesena tla.
Iz pip teče poezija.
To še imamo. T o š e l a h k o i m a m o.
Pred oknom v drevesa zapletene žice.
Njihovi svetleči konci dobivajo popke.

Stones throw shadows as sharp as objects on the moon surface.²

¹ Tomas Tranströmer: After a Death (prevod v angl. jezik: Robert Bly)

² Tomas Tranströmer: Outskirts (prevod v angl. jezik: Robert Bly)



DRAMA

Kaia Grobovšek

Manifest blodnje

Osebe:

Mati

Hči

Strah

Babica Greta

1. DEJANJE

1. prizor

Mati, Strah

Dnevna soba je zavita v temo in nekje v ozadju se vrti glasba.

Mati: Kakšen debilizem.

Luč se prižge in Mati s prekrižanimi nogami sedi na neudobnem lesenem stolu, z levo roko si podpira brado, desna ji počiva čez kolena, na odprtem časopisu, moški na sosednjem naslanjaču pa z mirnim nasmeškom na obrazu udobno sedi med usnjenimi, oblazinjenimi stranicami sedeža in v roki vrti kozarec viskija. Med njima je črna klubska mizica, na njej steklenica, na steni za njima pa starinska ura s tolkali, proti kateri je obrnjen tretji naslanjač, še zadnji predmet v sicer praznem prostoru. Zaradi pomanjkanja prahu na parketu je očitno, da je tam še nedavno tega ležala preproga.

Mati: V enem samem dnevu dandanes slišimo toliko nekih zgodb. Televizija, radio, socialna omrežja ... Toliko jih je, da se med seboj počasi povežejo v eno in potem ti je samo še vseeno za vse.

Strah: Nekam grozno pozorna si nanje, glede na to kako zelo vseeno ti je.

Mati (*Prhne, zavije z očmi, se nasloni nazaj in v roke znova vzame časopis ter polista po njem.*): Fizično nasilje, psihično nasilje, droge, spolnost, (*Polize kazalec in lista naprej.*) smrt, alkohol ... (*Ustavi se na predzadnji strani in našobi ustnice, preden jo preleti s pogledom.*) Včasih se zdi, da za resne primere javnost vzame zgolj tiste, v katerih nekdo konča v bolnišnici.

Strah: Ali mrtvašnici, čisto odvisno.

Mati: Verjetno zato, ker ga je takrat nenadoma težje spregledati. Pa še vseeno se ljudje ozirajo stran, kaj ni to zanimivo. Rečejo si, da se jih ne tiče. Vidijo modrice, opazijo spremembe, zadržanost do prijateljev, strah ... Postrani pogledajo, si mislijo svoje, nato pa se situaciji v širokem loku izognejo.

Strah (*Se preneha igrati s pijačo in jo postrani pogleda.*): Kaj glede na trenutno situacijo res lahko rečeš, da je to nekaj slabega?

Mati: Utihni, nihče te ni vprašal.

Strah se zgolj nasmehne in kozarec izprazni do konca, nato pa se zdolgočaseno ozre okoli sebe.

Mati: Pravzaprav sem bila pred leti tudi sama v podobni situaciji. (*Ustavi se, da preveri, ali ima še poslušalčevo pozornost.*) Slišala sem nekaj prepиров, pa tu in tam videla kakšno slabo prikrito modrico ... Pa tisti široki nasmeh na obrazu in skomig z rameni, ko jih je nekdo izpostavil, ki sta me zavedla dovolj, da sem si rekla, da ni moja stvar.

Strah: Pa res ni bila?

Samo postrani ga pogleda, in ko se spogledata, Strah skomigne z rameni. Pogovor je končan, pesem do konca izzveni v ozadju, sliši se le še tiktakanje ure na steni.

2. prizor

Prejšnja, Hči

Zaprta knjiga pade na tla, ko jo dekle zapre in malomarno vrže od sebe. Nihče se ne meni zanjo, ko se pretegne čez naslonjač. Prej se je skrivala, zdaj se presede tako, da ji noge visijo čez enega od ročajev.

Hči: *Mati, nekdo mi je znova razmetal sobo, sem ti že povedala? In prebrala sem knjigo, mimogrede. Všeč bi ti bila. Nihče ne umre. Mi prineseš naslednjo, prosim? Pustila sem jo na mizi.*

Prične si mrmrati pesem, ki so jo prej poslušali, njena mati pa odloži časopis in s hitrimi koraki, za katere se zdi, da odmevajo med tremi stenami, stopi iz sobe. Strah se iztegne proti mizi, da bi si dotočil alkohola, dekle pa izmenično brca z nogami. Ko se njena mati čez nekaj trenutkov vrne in ji ponudi knjigo, vidimo zgolj njeno roko, ko se iztegne proti platnicam.

Mati: *Prekleti tatovi. (Mrmra si še nekaj nerazumljivega, potem pa se vrne na svoje mesto, se našobi in roki prekriža pred seboj.) Vse ti polomijo, ko vidijo, da nisi dovolj neumen, da bi dragocenosti pustil, kjer so iskali, pa vse pustijo tam, kamor je padlo.*

Hči *(Prezirljivo prhne.):* Kaj pa naj bi, zapravljali čas in počistili za seboj? *(Suho se zasmeji in z roko pomaha po zraku.)* Če se tega kateri spomni, si potem tvoje »dragocenosti« *zasluži že samo zato, ker te poceni ponaredki danes stanejo približno toliko kot tuja delovna sila.*

Mati *(Ignorira njeno pripombo in pri sebi tiho pripomni.):* Dobro, da sem pospravila.

Hči tleskne z jezikom, Mati pa se znova zasuka proti naslonjalu njenega stola in dvigne obrv.

Mati: Moja mati bi bila tako razočarana. Zaradi tebe in tvoje nonšalantnosti se vsak dan bolj zgroženo kotali po svojem grobu. Upam, da se zavedaš tega.

Strah (*rahlo posmehljivo*): Kaj je en nenapovedani obisk res vreden vse te pozornosti?

Hči (*zdolgočaseno, kot da možaka ne bi slišala*): Pa sploh ima grob?

Strah se počasi obrne proti njej, nato pa pogleda njeno mater, in ko ta spregovori, elegantno vstane, si poravna srajco in stopi po sobi.

Mati: Kako neumno vprašanje, seveda ga ima.

Strah (*Stopi do naslanjača in dekle premeri s pogledom, medtem ko ta obrača strani svoje knjige, nato dvigne obrv.*): O, ima, ima. (*Zahahlja se, zmaje z glavo in stopi naprej po sobi.*)

Hči: Če ti tako praviš.

Strah: Pravim, pravim! Tako previdno ga je izbrala preden sva jo položila vanj. (*Zasmeji se glasneje in se materi skloni čez ramo, medtem ko ga ta prestreli s pogledom. Le nasmehne se in ji kot ljubimec nežno zašepeta v uho.*) Še pod zemljo sva jo držala, dokler ni prenehala brcati, in ko je nato prvič poskusila splezati iz njega, sva jo v temo potisnila še enkrat.

Hči: Utihni že. Nihče te ni vprašal.

Strah: C-c-c, tako polni sovraštva ... (*Vzravna se in roke v znak predaje dvigne pred seboj.*)

Hči: Pa je sploh zares pomembno, *(Zapre knjigo.)* kdo je iskal, kar je pač iskal? Najti več kot očitno ni uspel ničesar, glavnega krivca pa tudi že pozna.

Strah: Hja, bi ga morali, če ne drugega. A kaj, ko si tvoja mati včasih tako rada zatiska oči.

Mati (zagnano): Morda pa bi sosed ...

Hči: Sosed, sosed, *(Z roko udari po knjigi.)* ni bil on, zberi se!

Strah: Poleg tega se mi ne zdi preveč pametno na kup bezati prevelikega števila ljudi, kaj pa veš, kdo bi lahko kaj preveč vedel.

Mati še enkrat odpre usta, da bi ugovarjala, nato pa vsi trije obstanejo na mestu, ko luč ugasne.

3. prizor

Hči, Strah

Hči: Včasih pogrešam vonj po snegu.

Prižge se en sam žaromet in osvetli naslanjač, ko hči pogleda izza naslonjala. Lepa je. Čeprav nekoliko bledikava v hladni svetlobi, z dolgimi, nekoliko suhimi lasmi in rdeče namazanimi ustnicami. Nasmehne se, preden lahko vstane s stola in stopi v ospredje, pred mizo in oba ostala naslanjača, zdaj prazna, čisto na rob odra. Luč ji sledi, stopala ima bosa in spalna srajca, v katero je oblečena, ji je prevelika za nekaj števil.

Hči: Danes, pozimi, jutraj, na strehi hiše nasproti nam vidim le še slano, zato pa toliko raje pripremem oči in si predstavljam, da je tenka bela odeja nastala zaradi drobnih kristaliziranih dežnih kapljic. *(Iztegne roko in stopi še bližje.)* Prav tako pogrešam tebe. Takega, kot se te spomnim iz časov, ko nisem bila

drugega kot otrok s široko razprtimi očmi in še širšim nasmehom na obrazu. Pa poletne dni, ki bi jih skupaj prebila za štirimi stenami vsak s svojo knjigo v rokah. Pogrešam ... tisto izdelano kitaro, ki je nežno zvenela skozi napol polno hišo, ko smo pri dedku in babici skupaj s tvojimi bend kolegi praznovali tvoj rojstni dan. *(V ozadju melodija, tiha, komaj slišna.)* Pogrešam tebe *(Ton glasu se ji zaostri, prav tako pogled, ko se zazre v publiko.)* in sovražim tega, ki te je zamenjal. Tega, ki so mu dosežki in zunanji videz pomembnejši od živega bitja. *(Posmehljivo.)* Saj razumem, veš, da se ti zdi, da od mene zahtevaš le tisto, kar je najbolje zame. Da si želiš, da bi se lahko vpisala, kamorkoli bi hotela, in da je dandanes naš sistem pač tak, da se ti, če v vseh šolah ne daš vsega od sebe, vrata druga za drugimi zapirajo pred nosom. *(Ustavi se in nadaljuje tišje.)* Zašla sem. Morda bi bilo bolje, da bi začela znova. *(Skloni glavo, globoko vdihne, dvigne pogled v luč na zadnji strani dvorane. Oči se ji svetijo, ko se v njih nabirajo solze, glas ima miren.)* Dragi očka. *(Sama sebi se posmehne in zmaje z glavo.)* Res ne razumem, kaj ti ni jasno, ko ti lepo povem, da me tvoje kričanje ne spodbuja k temu, da bi se bolj potrudila, ampak me le še bolj zabija v luknjo, iz katere se mi preprosto ne da več plezati. Iz katere ne morem plezati. Ker so moje noge ujete v zemljo in v rokah nimam več moči, da bi se izkopala iz nje. Prosim, lepo te prosim, *(Roki sklone pred seboj in nadaljuje vedno hitreje.)* daj, pomisli, preden rečeš kaj neumnega – obžaloval, vem, da ne boš ničesar zares, to si mi že dokazal, kljub temu pa te zdaj nagovarjam k temu, da vsaj poskusi pomisliti o posledicah. *(Ustavi se, kot bi se nečesa spomnila, in tišje doda.)* To ti zmeraj prigovarjaš meni. *(Solze izginejo, skomigne z rameni in normalno nadaljuje.)* Kaj veš, kako me v prsnem košu zaboli vsakič, ko me grdo gledaš, ker ocene po treh tednih še nisem dobila? Si morda pomislil, da sem v resnici jo, da pa ni bila ravno najboljša, da zdaj čakam na popravni rok in da ti mislim povedati, ko popravim? Ker, konec koncev, bom popravila. Še vsakič do zdaj sem.

Strah (*Se zahihita iz teme v ozadju.*): Grozno, kaj ni, ko ti nekdo nažene tak strah v kosti, da si mu še trapaste številke ne upaš povedati v obraz?

Hči: Kaj kdaj obžaluješ, da si odšel? Da si me zapustil, ko se je za to pojavila prva priložnost, in si našel novo družino, v kateri je imela hčerka boljše ocene in v kateri se z ženo nista kregala vsakič, ko si prišel iz službe? Ženo, ki je zgolj v tišini poslušala o tem, kako grozno ti je, ko delaš s samimi nesposobneži, in te niti enkrat ni prekinila, da poglej na stvari še z njihovega zornega kota? Ti je kdaj žal, da imaš končno nekoga, s komer se lahko pogovarjaš še o čem drugem?

Strah: Kaj med srebanjem čajčka iz porcelanastih skodelic sploh kdaj pomisliš na to, kako lepo ti je postlano?

Hči: Dragi oče. Po eni strani grozno pogrešam pesmi, ki sva jih prepevala skupaj ...

Strah (*mimogrede, ko se za trenutek pokaže pod lučjo in znova izgine*): Po drugi strani priznajmo, da brez njegovega kričanja v ozadju harmonije zdaj lepše zvenijo.

Hči (*Skloni pogled.*): Po drugi strani te sovražim, ker si me pustil tukaj.

Luč ugasne, hči v popolni tišini zapusti prostor, Strah pa znova zasede svoje mesto.

4. prizor

Vsi

Ko se luč znova prižge, na lesenem stolu, s skodelico vroče kave v rokah, sedi starka v črnem hlačnem kostimu in skrbno spetimi lasmi. Naslonjala pred navadno, sivo stensko uro ni več, ta pa stoji na osmi in dvanajst minut. Mati

stoji poleg Strahu, z rokami, sklenjenimi pred seboj, in pobledelimi členki. On si posmehljivo ogleduje starko, ta pa ignorira njegov pogled in glasno srkne ob prvem požirku.

Babica Greta (ko v skodelici ostane le še usedlina): Moj sin te ne želi na pogrebu.

Mati: Tudi moja hči je.

Greta: Bila. Ni je več.

Strah (posmehljivo): No, ... odvisno, koga vprašaš.

Greta: In če bi bila malo več tvoja hči in malo manj napaka, ki sta si jo podaja sem in tja, zdaj ne bi bili tukaj.

Strah: Poglej jo, tako prepričano samo vase.

Skloni se naprej in skodelico počasi odloži na mizo, preden se znova zravnava, in svoj hladni pogled zapiči v mater svoje prve vnukinje. Strah komaj zadržuje smeh, Mati pa se prestopa na mestu in sklanja pogled.

Greta: Bi se že nehala prestopati? Vrat me boli in prav nič mi ne pomaga, da te moram neprestano gledati navzgor. Usedi se že. Moja vnukinja je imela vsaj manire – kje jih je dobila, ne vem.

Hči (nekje iz prostora) **in Strah:** Od udarca tu, udarca tam ...

Mati (Strahu): Utihni!

Greta (Se še nekoliko bolj vzravna.): Prosim?

Mati (čemerno Greti): Nisem govorila tebi.

Greta: Komu pa? Veš, ko mi je prišla policija prvič trkat na vrata, sem jih poslala stran. »Nikakor!« sem jim rekla. »Ti že ne!« Potem pa so vztrajali in prišli

s takim in drugačnim nalogom in razmetali stanovanje in kar naenkrat nisem bila več tako prepričana. (*Glavo nagne v stran.*) Zakaj še ne sediš?

Mati se negotovo ozre proti naslanjaču, Strah pa ji z dvignjeno obrvjo in nasmehom na obrazu že vrača pogled. Ko znova pogleda stran in naredi prvi korak proti Greti, se ji zazdi, da njegov smeh odmeva po prostoru.

Strah: Ko bi se le lahko videla. Še mene je sram.

Mati: Ste že kdaj bežali pred Strahom?

Ko pride do Grete, poklekne pred njo in starka se presede na mestu, preden jo nekdanja snaha zgrabi za dlani in ji prste zapiči med žile. Njeni nohti so pogrizeni do živega in Greti pogled za trenutek uide proti vratom, skozi katera je prišla.

Strah (*posmehljivo, s popačenim glasom*): Samo recite, pa vam bomo priskočili na pomoč, če bo prišlo do tega ...

Mati: Ste ga že slišali, kako vam šepeta v uho in prigovarja, kaj storiti?

Strah (*zaigrano užaljen*): No, no, previdno, na koga kažeš s prstom. (*Pogleda Greto in svoj nasmeh skrije za kozarec.*) Uboga starka je že čisto prestrašena, dovoli ji vendar dihati!

Mati: Vse bi storili, samo da bi že enkrat utihnil!

Zadnjo besedo zavpije, ozre pa se proti Strahu, ko jo izreče, ob čemer ji ta pomežikne, medtem ko babica Greta zmedeno pogleduje med njo in praznim stolom na drugi strani prostora.

Greta: Imeli so prav. Ne bi smela priti.

Ko sunkovito vstane, Mati izgubi ravnotežje, nato pa se oklene starkinega gležnja in po licih ji prvič stečejo solze.

Mati: Greta! Ne razumete. Ni se ga tako enostavno znebiti. Če zdaj odidete, bo del njega ostal z vami. Ves čas je prisoten in bolj odločno mu prigovarjaš, naj odide, bolj vztraja. Vsakič z drugim obrazom!

Hči (*posmehljivo*): Oh, ubožica.

Greta (*Se je otrese in nekaj korakov od vrat pogleda nazaj, njen ton je zdaj nežnejši.*): Strah je le tisto, kar ustvarimo sami. In odkar te poznam, je bila prav to tvoja težava. Da ga v tvojem življenju nikoli ni bilo.

Hči (*Še bolj bleda, s podočnjaki in modrikastimi, razpokanimi ustnicami se zdaj znova pojavi v prostoru in postavi na mesto, kjer je prej stal njen naslanjač.*): Vidiš? (*Nasmeh izgleda groteskno na njenem obrazu.*) Sem ti rekla, da te je to izdalo. Sama sebe se bojiš skoraj toliko kot tega, kar si storila.

Greta: Nikoli ga nisi poznala.

Strah (*med smehom*): No, no, gospa, nesramna vam pa ni treba biti. Jaz bi si skoraj upal trditi, da sva prijatelja!

Mati: Bodi že tiho!

Hči jo hladno opazuje, medtem ko si Mati puli lase in se na hladnih tleh zvija sama vase, Strah pa počasi le vstane s svojega mesta, si poravnava srajco, preveri, da so vsi gumbi zapeti, se postrani nasmehne, ko stopi proti svoji varovanki, in ji ponudi roko. Vrata se medtem odprejo in Greta se še zadnjič ozre po prostoru.

Greta: Imeli ste prav, gospod doktor. Morda je trenutek res neprimeren.

Vnukinja ji sledi, ne da bi jo kdo opazil, Mati pa se, ko se vrata zaprejo za njima, zdrzne, kot bi se zbudila iz sna, opazi ponujeno roko, jo sprejme, in se, s posušenimi solzami na licih, znova usede na neudoben leseni stol ter se

ozre po prostoru. Mizica je prazna. Časopisa in skodelice ni več, ura še naprej stoji, Strah pa v temo z vleče še drugi naslanjač in se čez nekaj trenutkov vrne.

Mati (s kolena pod brado in mirnim glasom): Greta, preden greš. Ker ste ravno našli truplo, (Tu si dovoli nasmeh.) bi lahko dobila preprogo nazaj? Bila je darilo. Všeč mi je. Tako lepa, tako ... živih barv.

Strah (mimogrede, medtem ko jo pokrije s staro, razparano otroško odejico): Ali mrtvih, odvisno, kako pogledaš.

Mati (Si odejico ovije okoli ramen in zavije z očmi, preden jo Strah počasi premeri s pogledom.): Kaj ti nisem rekla, da odidi?

Tokrat ji ne ugovarja, se komaj opazno, rahlo posmehljivo prikloni, nato pa stori, kot mu je naročeno. V ozadju se znova zavrti pesem, luči se ugasnejo.

PROZA

Matevž Rems

Vilinska zgodba

Dajte pisati to zgodbo sveta starim in razžaljenim, oropanim in starim. In odzvanjalo je med glasovi listja in trave: Ti so videli veliko, ti so videli najhujše!

Dajte pisati o svetu tistim, ki so žalili in ropali in stregli po življenju drugih! Iz sence med borovci je odmevalo: Ti so nam podobni, a še kar človeški, ti bodo ustrezni!

Kozje glave. Kačji repi. Gola telesa in roke. Šape. Dolgi oslovski udi in kopita. Zeleni vitez brez glave. Bleda telesa deklet in vilinska krila. Vse je bilo pomešano med sabo in v vozle prepletено na tej jasi.

Vonj po znoju, človeškem in zverinskem hkrati. Po sladki pijači in po rosni travi, povezan v celoto z vonjem, ki ga človeške besede še ne zmorejo opisati.

Sredi te zmešnjave je sedel Bakus. Sredi te zmešnjave krikov, vzklikov in rjojenja strasti je še vedno viselo Bakusovo vprašanje: *Komu naj dam pisati o svetu? Smrtniku. A kakšnemu? Kateremu naj dam pisati, da bo spesnil pesem, ki ne dolgočasi?*

Trobente, strune in piščali. Vse je zazvenelo v en glas in slavilo vsak odgovor, a Bakus se je dolgočasil.

Dajte pisati o svetu tistemu, ki bo ljubil drevo, kakor bi ljubil žensko. Kup navihanih vzklikov kozjih mož in hihitanja vil se je razlegel, za seboj pa

povlekel še listje in travo in senco med borovci. V starodavnih očeh Bakusa so se prebudile iskre otroške radovednosti. *Kdo je to rekel? Dobro je rekel!*

Iz rajanja (tako bi se namreč moralo reči skupini kozjih mož, kakor se skupini ptic pravi jata in skupini levov krdelo) je stopila prelepa in vitka, dekletu podobna oblika. Driada, najmlajša hči starega lesnika in po mnenju kozjih mož najlepša od vseh (kar sicer po svoji navadi pravijo za vsako).

Otrok ljubja in listja, stopi semkaj, sedi k meni.

Povej mi zdaj, zakaj bi dal pisati o svetu tistemu, ki bo ljubil drevo, kakor bi ljubil žensko? Kot vsako božanstvo vsega veselega je tudi Bakus oboževal uganke, še posebej pa take, ki so bile divje, zabavne in polne nesmisla.

Dobri Bakus prosi za odgovor. Dala mu bom tri.

Smeh se je razlegel med vsemi zbranimi na jasi in še Bakus se je zabaval ob njeni igrivosti in njeni pravljíčnosti. Hahljal se je, a ker nihče še ni slišal, kako zveni smeh boga, noben glas ni prišel izza njegovih zob in zven božjega smeha je še naprej ostal skrivnost.

Prvič: Zato ker so tisti, ki verjamejo, da so svet spoznali, daleč od resnice.

Drugič: Zato ker ljudje niso prav nič zabavni, kadar so pri zdravi pameti.

Tretjič in zadnjič pa: Ker je že začel pisati.

Malo je manjkalo tedaj, pa bi v vsej mešanici smeha zazvenel še božanski. Namesto tega je zazvenelo božansko kašljanje. Za to je bil kriv grozdni nektar, ki ga je med poslušanjem Bakus pokušal iz kelihu podobne glave. Tretji Driadin odgovor pa je tako za vedno dokazal, da se lahko pijača celo božanstvu zaleti.

Vse lepo in prav, po godu so mi odgovori Driade. A kdo je ta človek, ki je (sem slišal prav?) že začel pisati?

Razlegal se je po obronkih gozda odmev besede za besedo z mnogo mnogo tišine med vsako. Glas se je dvigal, ko je tkal zven v besedo, ki jo je nato raztkal v molk, v nič in iz nič, nato po dolgem šumu ničesar in glasov narave spet v nov kraj, v novo besedo, ki je prejšnji dajala pomen in ji ga jemala hkrati.

Tako je začela pripovedovati in že je bilo tako tudi v resnici. Razlegal se je po obronkih gozda ta odmev. Ni bilo več jase, bila sta le pot ob gozdu in pesnik, ki je hodil po njej. Njegovo je bilo odmevanje, njegov je bil molk. Prišel je do obronkov gozda, kjer je slišal, da v temnih kotih in sencah med borovci še bivajo duhovi starega sveta, globoko v sencah gozda, kamor človeška noga še nikdar ni stopila. Slišal je zgodbe o mladih fantih, ki odidejo v gozdove iskat vile in ostanejo tam, se od njih učijo. Slišal je, da duhovi poznajo besede, ki jih smrtniki ne smejo. In slišal je, da iz teh besed pesnijo nesmrtni pesmi, ki nikdar ne nehajo zveneti v ušesih vsakogar, ki jih je slišal.

Ko je med stopanjem in izrekanjem besed sanjaril o vseh teh čudovitih rečeh, ki jih je bil slišal, je naletel na Driado. Iz grmičevja deklinških las se je oglasil glas neznanih, nesmrtnih besed, se prikazal obraz dekleta, nato pa se nemudoma preobrazil v beg jelena. Njegov divji ruk v podobi ženskega krika je zadel uho pesnika iz loka sladkih ust. Sladke in kičaste podobe so postale kraj stvarnega; pesnik je postal plenilec, a srce mu je razbijalo kot srce plena. V divji naglici je dohitel Driado, jo prijel za roko in jo ustavil. »Postoj, vilinsko bitje, učil bi se od vas!«

Kdo je tvoj gospodar? Ne bo hud, da mi slediš?

Tak je bil njen glas, da se ga je ustrašil in jo spustil iz prijema svojih rok. Le stežka je odgovoril, in ker je vedel, da vilinska bitja govorijo v barvah besed in v ritmu, in ker je bil tak govor tudi pesnikom dobro znan, je govoril tako.

»Jaz sam sem svoj gospodar. Sam stopam po deželi. Nihče mi ne pravi, kam moram in kako.«

Ne verjamem ti, smrtnik, vi imate vedno gospodarje in jermene, včasih takšne, da jih še sami ne vidite. Pogosto takšne. Še vaši gospodarji imajo gospodarje. Jermeni čez jermene!

A od vsega, kar je rekla, ga je najbolj prizadela ta beseda: smrtnik.

»Jaz sem Rogelj, kovač besede, pesnik iz kroga molčečih, in živel bom za vedno.«

Driada, ki se je ves čas smukala izza dreves, od enega debla za drugo, da se v celoti nikoli ni povsem razkrila, ki ga je imela prikovanega nase s svojim pogledom in ga vodila tako, da še sam ni vedel, da je voden, se je ustavila ob borovcu, se naslonila nanj in ga pogledala z otroško radovednostjo.

Nisi prvi, ki si je tega kdaj želel. Nisi zadnji. A prvi si, ki je to izrekel s tako gotovostjo. Tako stvarno, kot bi imel do tega pravico. Všeč mi je tvoj ton.

Treba je omeniti, da krog molčečih nikdar ni stremel k večnemu življenju, nasprotno od tega je smrtnost sprejemal kot svoje najvišje načelo. Smrt in sprejemanje smrti sta bili sveti roki duhovnega telesa. Kdor je vstopil v krog molčečih, se je učil besed, moči zvena in zven molka, predvsem pa se noben njegov član ni predstavljal z imenom, ko je potoval, vedno le z besedo, ki je od vseh najteže ležala na njegovem srcu – nosil jo je sabo.

»Jaz sem Rogelj,« je rekel ta kovač besede, ko je prvič stopil v krog. Takrat se je lahko odrekel imenu, kajti želel se je naučiti vseh skrivnosti, ki jih premorejo besede, vse umetnosti molka in zvena. Ko se je bil naučil toliko, kot mu je njegovo potrpljenje dopustilo, si je zaželel na besede in umetnosti, ki se jih je priučil, prikovati še svoje ime. »Jaz sem Rogelj,« je rekel tudi, ko je iz kroga izstopil in odšel v svet.

Nemiren je bil in to je bila njegova najtežja lastnost. Nemir bi mu bilo ime, če ne bi bil vir vsega za njim njegovo pravo ime in želja, da nikoli ne bi nehalo zveneti. Tako lepo mu je zvenelo in molk po njem se mu je upiral in prebujal strah v njem. Zato si nikoli ni pustil, da bi ne izrekel še kakšne besede, ko se je predstavil.

Driada pa mu je tedaj rekla: *Rogelj*. In to je bilo vse, kar je rekla, preden je izginila v gozd, v senco med borovci. Da ne bi zven njegovega imena obvisel v tistem zraku in zbledel, je začel kričati na drevesa: »Driada! Kam si šla?! Kam si šla in kje se skrivaš? Ne zapusti me takoj!« A Driada se ni vrnila in ni odgovorila na njegovo klicanje.

Driadin urok je izginil z njegovim imenom, v tišini, ki mu je sledila. Ostal je trezen sredi gozda, in ker ni vedel, kam, ne kako, je še enkrat poskusil: »Naj bo, priznam, posipam se s pepelom! Nisem še nesmrten, a prav gotovo bom! Vi bi mi lahko pri tem pomagali!«

Tej uganki se Driadi ni uspelo upreti, ustavila se je in ga skrita za drevesom ogovorila. *Kako le?*

Prav previdno je segel v svojo malho, da je ne bi preplašil in spet odgnal. Iz malhe je potegnil kup papirjev prečrtanih besed in stihov. »Pesem. Napisal bom nesmrtno pesem!« In ker je videl, da njene pozornosti še ni izgubil (ravno nasprotno!), je z enako mero previdnosti nadaljeval.

»A lagal sem ti, ko sem rekel, da nimam gospodarja. Čas določa, kam hodim, čas določa, kako. Nimam dovolj časa, da bi lahko med vsemi besedami našel prave. Začel sem že pisati to nesmrtno pesem. Začel sem jo z besedo ‚Tam‘, a po molku, ki ga ta beseda pusti za sabo, ne najdem prave.«

Pravi pomen. Prave besede. Besede, ki bi bile nesmrtno, bi tudi ime tistega, ki jih je napisal, napravile nesmrtno. Tako si je mislila Driada in njene misli so bile tako glasne, da jih je pesnik dobro slišal. Bile so mu že dolgo znane. Dobro znane. Bile so njegove lastne.

In ko bi sto let in en dan pesnil nesmrtno pesem in bi se prebil v molku skozi vse besede in bi našel prave, bi se tedaj, po vsem tem času, sploh še spomnil svojega imena? Tega semena v gozdu semen?

»Svojega imena bi se spomnil. Izrekel bi besede za svet, za resnico, za vse, vse povezane v pesem. In po vsem tem bi spregovoril še svoje ime in tudi molk bi bil takrat nemočen proti njemu!« Odgovoril je brez zadržka, brez dvoma, kakor si je Driada upala želeči.

Lepo ime imaš, Rogelj. Do mene te je prignala želja po spoznanju. Marsikaj boš spoznal z mano. Dolgo sem na svetu, veliko besed poznam in vem, kako se ljubijo med sabo, kaj vzamejo in kaj dajo. Lahko ti podarim čas, ki ti je tako drag. Napisal boš nesmrtno pesem, a zato zahtevam svojo ceno. Tvojo smrtno slo, tvojo nesmrtno ljubezen.

Toliko je Rogelj videl že sončnih zahodov, toplih minut pred dolgo temo. Zahajalo je za kraj, od koder je prišel, in sence borovcev so segle po zemlji, stekle mimo njega in legle na obraz Driade. Njena podoba se je prav tako stegnila, stekla z njimi, čeprav je le stopila za drevo in legla na njegovo mesto.

Stopi bliže, Rogelj, pesnik, kajti jaz sem to drevo. Stopi bliže, plačaj ceno.

In je stopil. In je plačal. Pod prsti je tipal mah, pazil je na vsako vejo, čutil vsako razpoko lubja, hladno zavetje krošnje drevesa, trdnost debla in mehkost svoje smrtnosti polzeti. Ko je dvignil pogled v nebo, je postajalo temno, listje se je pozibavalo sem ter tja v lahnem vetru, on pa je bil

prikovan na mestu in slišal je bitje srca globoko v drevesu. Svojega srca. Potem ni bilo več Roglja, kovača besede, pesnika iz kroga molčečih. Potem sta bila samo še drevo in divji smeh Driade.

Pesnik je dobil ves čas, ki ga je bil kupil. Ves čas, ki ga drevo lahko ponudi. In to je bilo staro drevo, ki je videlo že mnogo let in ki je vedelo, da jih bo videlo še mnogo več.

Ko je Bakus nato slišal od Driade zgodbo o vsem, kar se je zgodilo, je brž odšel z vsemi svojimi v orgijo zbranimi pajdaši na to mesto in obkolil to drevo. Vse je čakalo na pesem o svetu, na nesmrtno pesem. Generacije smrtnikov so prišle na svet, se postarale in ga za vedno zapustile, in vse to je bil le utrip srca tega čakanja.

Tako dolgo se je ta pesem pisala, da so se bili že vsi naveličali pogleda na drevo. Kozji možje so začeli ščipati vile, vile so začele vriskati in bežati in vse se je porazgubilo v temo med borovci. Kakšna ptica je še prišla, sedla na vejo drevesa, a nobeno petje ga ni razvedrilo, noben zven ga ni pripravil do besed. In zgodilo se je prvič, da se je Bakus tako dolgo zadržal v kraju brez veselja, brez ljubezni, brez vina, smeha in zgodb. Sedel je na mahu bližnjega kamna in čakal na odgovor, ki ga ni bilo. Zamudil je mnogo zabav in veliko vina. Gozdni duhovi so prihajali k njemu, ga vabili na pirovanja, škrti so mu nosili dojenke, da bi jih poljubil in jim podaril veselja vse do starih let, nosili so mu grozdja in medenega vina in vse je z veseljem sprejel, nato pa jih je hitro odslovil in še naprej sedel.

Tako je minilo sto let in še eno, ko se je zaslišalo pokanje lubja, kakor da bi se drevo skušalo odpreti, se stegniti v vse smeri in rešiti svojih spon, čeprav je na zunaj vse še zmeraj mirovalo. Bakus, ki je ves ta čas sedel in čakal, se je zdrznil in vstal. *Tam*, se je zaslišalo izza lubja, od nekod globoko iz notranjosti drevesa.

Je tam kraj, od koder je pred časom prišel neki pesnik, Rogelj po imenu? Je tam kraj, kjer svet počasi umira in kjer cele vrste mro? Je tam kraj, ki ga ne moremo uzreti, ker se nahaja onkraj najbolj bujne domišljije? Ali pa je tam kraj, ki nam je znan in mu pravimo dom?

Pesem, ki se je začela s to besedo, se je končala le še z molkom brez imena.

Tam je bila edina beseda za svet.

Tam je bila edina resnica.

Tam je bilo vse.

Vse to je Driada povedala in sklenila svojo zgodbo. Nič več od tega ni bilo resnično in spet so bili vsi na tisti jasi.

Kakšne oslarije!, se je slišalo doneti in odmevati Bakusov glas na rosi trave, v razpokah listja, iz sence med vsemi borovci. Kakšne čudovite oslarije ti praviš, Driada! Ti si naša! Ti si boga razveselila kakor nobena druga!

Povej mi še tole, hči listja, hči ljubja. Zakaj je Bakus sedel toliko časa? Zakaj je zavračal zabavo in vino in zgodbe? Zakaj ljubezen in smeh?

Je Bakus človek, da vprašuje po razlogu? Da pripiše smisel vsakemu prostoru, išče razlog lastnega obstoja in obstoja zvezd in dreves in vseh teh finih človeških besed? Kar je nesmrtno, ne rabi razlogov.

In ti, Driada, ne rabiš več las!

Res je, moj knez! Tako je rekla in se priklonila karseda človeško. Vsi so se zasmeli njuni igri, njeni zgodbi. Nato jo je Bakus zagrabil za lase, jih odtrgal kot snop trave iz mehke, mokre zemlje, odgriznil vse cvetove, iz travnih bilk pa spletel krono, iz katere so pognali vsi razni, še lepši cvetovi.

Ti, Driada, ti rabiš krono!

Dal ji je piti iz kupi podobne glave ter jo objel in poljubil.

Nič več mu ni bilo dolgčas. Orgija se je nadaljevala dolgo v noč vsega življenja, do roba vsega mogočega in nemogočega, dokler se ni razpočila ob zvenu božjega smeha.

Lena Kregelj

Šepetalec

Vsi, prav vsi te bodo gledali! Kaj si le misliš? Iti takšna, razgaljena, vpadljiva? Ena rama ven, druga le za silo pokrita. Kaj, misliš, si bodo mislili? In krilo? Videti je, kot bi ga izmaknila kakšnemu kostumografu. Ekscentrično je, kričeče, kot pav si. Včasih si bila tako ljubka, oblečena v preprosta, vsakdanja oblačila, in tudi tvoja osebnost je bila ... sprejemljiva. Običajna, nič ji ni manjkalo.

Zdaj pa to – takšno razkazovanje! Za vsako ceno bi bila rada opažena, izstopala bi –

Ah, pojdi že zdaj, no, mudi se ti vendar. Saj si krasna. Manjka ti samozavesti, to je bil vedno tvoj problem.

Še torbica, tako. In šminka, čeprav mislim, da bi bila prikupnejša brez ličil.

–

Taksisti. Dandanes ne veš več, h komu se usedeš v avtomobil. In resnično ti ne bi bilo treba oditi še na bankomat, saj že tako hitiš.

Vendarle, zdaj si končno tu in pravkar boš izstopila, zato pazi. Pazi na vse. Kako boš stopila, kakšen širok nasmeh jim boš poklonila. Ah, tepka, do tistih stopnic morava, si pozabila? Poglej, koliko ljudi postopa tam naokoli, kot bi vsi čakali tebe. Edina si, ki si prišla sama, veš? Ženska, sama, pa še tako oblečena?

Napni vrat kot labod, privzdigni glavo, naj te vidijo naravnost v bistvo, opazujejo naj spekter tvojih barv, oblik in vonjev, mešaš jih s svojim telesom in dušo.

Vedno vžge. Kar poglej, se že ozirajo! Moški malce prikrito, a z velikim zanimanjem, zato naenkrat ne vedo, kam bi obrnili svoje begajoče oči. Ženske, ki opazijo te oči, a se brž zatečejo k opravljanju. Koga? Tebe,

seveda. Takoj so se šušljice ozrle za tabo in pričele tveziti in napletati. Kar naj, za dobrim konjem se kadi.

Hodiš, kot bi nosila ogrinjalo večne samozavesti. Pa vendar, jo imaš res? Se ti ne zgodi kdaj, da stopaš po svoji rdeči preprogi, a se ta hipoma izmakne, ti pa padeš, padeš globoko na dno, v podzemlje svojih strahov? Ali čutiš pritisk, neznosno tiščanje nešteti pogledov ljudi, ki se jim moraš kazati, kazati jim moraš svojo sijajno, bleščečo plat, in če samo za tren ne privihaš pristno koticov ustnic, te nemi obrazi nemudoma spregledajo!

Provokativna si v svoji samoti, kot bi hrepenela po tem, da se ljudje vprašujejo, kdo si, kaj si, kakšne vrste je tvoja osamljenost in ali si je sploh želiš. Misliš, da ti privoščijo spremljevalca, vsaj za takšne primere, ko greš med ljudi? Se morda raje naslanjajo nad tvojim grenko-sladkim čarom individualnosti? Če bi te spregledali, zares pogledali v dušo, odstranili tvojo fasado, kaj bi videli? Kdo bi bila?

Kdo bi bila?

–

Vstopi, čas je.

Naj te ne bo sram. Če kaj, bodi vzvišena, šopiri se, nosi se kot paradni konj, vzravnaj se in elegantno polagaj eno nogo pred drugo, mimogrede s pogledom narahlo ošini skupino žensk, ki so prišle, da bi si privoščile drobtinico kulturnega užitka, katerega del si tudi ti. Pospremi naj te lahna sapa, ki za seboj pušča komaj zaznaven vonj po svežem in še nečem. Po posebni vrsti neobvladljivosti.

Ne, ti nisi prišla zato, da bi zobala te iste drobtinice, ti sama si ta drobtinica, predstava za druge. Zate je vse to igra, tista neobvezujoča, ki niza kombinacije efektov, ocenjenih skozi oči gledajočih. A že ob najmanjšem dvomu tvoja samozavest izhlapi kot eter, nikjer je več ni, ti pa se obupana sklanjaš, da bi jo pobrala, da bi jo našla, da bi se sploh spomnila, kakšna je!

Kdo pravzaprav zares si?

Tvoj sedež je tu, v eni izmed prednjih vrst. Graciozno se spusti v njegov objem in počakaj, da se predstava začne. Veš, da so te opazili in nekateri, sposobni bolj subtilnega dojetja, so ugotavljali, kaj na tebi te tako neusmiljeno razdvaja od množice ostalih. Je to pričeska, s katero se ti nikoli ni bilo treba ukvarjati, pa je vedno popolno padla na tvoje lice? Ali je to domišljen izbor oblačil? Redki opazijo, da gre za nekaj več in da videz ne igra vidnejše vloge.

Kako znan je ta sedež, pa vendar veš, da bo sčasoma postajal vse trši, in tudi mimobežen pogled na ostale obiskovalce ti pove, da že sedaj ne uživajo v sedenju, ki se bo, tako pač je, razvleklo na več dolgih ur. Vendar je vredno, ah, kako je vredno. Te vrste so bile oblikovane za manjše ljudi, za neko drugo stoletje, še vedno pa združujejo enako misleče, elito, smetano. Smetano.

Hipoma pozabiš tisti banalni sedež; starodavnost prostora te osupne. Oder, ne katerikoli, le tisti veličastni, ki diši po stoletjih prepotenih teles med neštetimi predstavami, polnimi treme in prehitrih utripov srca, in tudi zmagoslavnih priklonov, bučnih aplavzov in v zrak odvrženih šopkov cvetja. Premnogi so bili že kdaj namenjeni tudi tebi, posebni vrsti ljudi, ki se zmore in se vsakič znova mora kazati in prikazovati v tisočeri odtenkih predstav.

Še malo.

Vljudno ošini gospo, ki sedi poleg tebe. Boš lahko zdrsnila mimo, ko bo čas? Videti je drobna in prijazna in ne bo komplicirala.

Ah, pa se je začelo. Nič ti ni treba, pogreznj se v sedež. Tema je tvoja zaveznica, sprosti obraz, raztegni noge. Ni še čas, nikomur nisi na očeh, trenutek počitka naj prevzame tvoja ramena, ti zmasira mišice, tako napete, že dolgo zakrčene. Zaspi, naslonjena na podobe, ki se prekopicavajo na odru, zadremaj za trenutek, pusti svetu naokoli, da naredi svoje. Kot v akvariju so, igralke in igralci, ti pa jih opazuješ, nemo, zevajoče.

Vem, da te zdaj že stiska v grlu. Ne odrivaj te misli, saj znaš, že neštetokrat si šla čez vse. Prepusti se neizogibnosti trenutka, veš, da te bo zadrnilo okoli

vratu, vzelo ti bo sapo in občutek boš imela, kot da doživljaš srčni zastoj.

Prepusti se, bolj ko se boriš, slabše bo.

Še malo.

Vdihni, izdihni. Popolna si. Čudovita. Nihče ne zna tega bolje, kot ti.

Vstani.

Neopazno zdrsnj mimo drobne gospe.

Po prstih lahno oddrobenceljaj do roba dvorane in v enem skoku zalučaj svoje gibko telo na oder.

Napni vrat kot labod, privzdigni glavo, naj te vidijo naravnost v bistvo, opazujejo naj spekter tvojih barv, oblik in vonjev, mešaj jih s svojim telesom in dušo.

Zdaj si vsem na ogled. Ponavljaj naučene gibe in govori besedilo, a na vse to kapljaj svoje odtenke, primešaj svojo čud.

Čudovita si.



NA MEJI NEVIDNEGA

zmagovalna besedila literanega izziva



3. mesto: Luka Hadl

Spominčice

Ob kamnitih ostankih davno pozabljene zgradbe se je znova zbrala gručica ljudi.

»To bi bil torej ne.«

»Jap.«

...

»In kaj zdaj?«

»Hja, ena možnost je, da preiščemo še eno območje širše. Kei, koliko jih to znese?«

Vajenka bralka je razprto dlan položila na platnico zvezka s seznamom bližnjih razvalin, zaprla oči in globoko vdihnila. Nato je povedala številko.

Mojster si je pomel celo. Deloval je utrujen, morda bolj, kot so ga videli kdajkoli prej. A še bolj nenavadno je bilo slišati prizvok strahu v njegovem glasu, ko je naslednjič spregovoril:

»V tem primeru bo morda bolje, da se vrnemo domov in se jutri odločimo, kako naprej. Bomo bolj spočiti. Sicer se pa že tako ali tako temni ... Wyn, ti voziš?«

»Ja, lahko,« je odgovoril vajenec teletermik.

»Hvala.«

»Ni panike.«

Jonatan je pogled spet obrnil proti celotni skupini.

»Dobro, potem pospravimo in se odpravimo domov. Mislim, da nam bo vsem koristilo malo počitka.«

Po kake pol ure vožnje se je mojster nenadoma začel smejati, najprej tiho, nato vedno glasneje. Njegov smeh je bil v usodo vdani smeh nekoga, ki je že tako mnogo predolgo pokonci in je ravnokar odkril, da se spancu še ne bo kmalu približal, saj se je svet že spet zakompliciral. Kaj pa drugega.

»Vam razložim, ko prispemo,« je odgovoril na začudene poglede. Vajenci so se znova potopili v svoje misli, Analemma, mojstrica, pa je privzdignjenih obrvi kolegu namenila dolg, vprašujoč pogled.

V odgovor je dlan napol zvil v pest, da sta preostala dva iztegnjena prsta oblikovala kraka črke ‚K‘. Analemma je zaprla oči in počasi pokimala. Kimljaj je izdajal mešanico olajšanja in – skorajda – žalosti.

Jonatan je pest spet razklenil in sam pri sebi zamrmral: »Razvalina ... Ha. Se res nisi spomnil česa boljšega?« Počasi je izdihnil in odkimal, kiselkast nasmešek pa mu je na obrazu ostal še ves preostanek poti.

*

V daljavi se je prikazala silhueta stavbe, ki so jo zdaj že dobro poznali. Strokovnjak bi v njej prepoznal mešanico slogov s prevlado gotskega in viktorijanskega, med katerimi se načrtovalec očitno ni mogel odločiti in je raje izbral pot klišejske magičnosti v skoraj bolečem ekstremu. Večina ljudi, ki so se zanimali za magijo, bi v njej prepoznala Inštitut za magične raziskave. Skupinica v kombiju je zagledala dom.

Jonatan je iz žepa izbrskal telefon in nekoga poklical.

»Živijo, mi smo že skoraj nazaj, moramo pa se nekaj narediti, tako da pridite vsi skupaj h kipu. ... Super, hvala. Se vidimo.«

»Wyn, ti tudi, prosim, ustavi tam, « je dodal.

»Ok.«

Ko je bilo vseh deset študentov skupaj z obema mojstroma zbranih ob kipu, ki ga je na meter visokem podstavku prikazoval v naravni velikosti, je Jonatan začel z razlago.

Še vedno je izgledal izmučen, a mu je očitno le uspelo zbrati nekaj energije.

»Morda ste slišali, kako mi je med svojim obiskom Alkaios – oziroma K, če uporabim njegov psevdonim – večkrat očital, da sem, z magičnega stališča, razvalina. V skladu s tem mi je tudi postavil ta kip. Namreč, kip naj bi ščitil inštitut, ker da ,bo tu že ena kamnita razvalina in ne bo potrebe po še eni'. V pismu, ki sem ga našel, potem ko je izginil, pa piše, da je ,Oko Vesolja skrito pod staro razvalino'.«

Ko so namiga povezali še ostali, je tišje, a ne tako tiho, da ga ne bi mogli slišati, zamrmral: »Čeprav bi rad poudaril, da tako star spet nisem. Kakorkoli ... «

Obrnil se je proti kipu in dva prsta zvil navzgor. Kip se ni premaknil.

Mojster je trznil, se namrščil in navzgor pomaknil celotno roko. Kip je ostal na mestu.

»Kaj za ...« Zaprl je oči in za nekaj trenutkov obmiroval.

»Baraba! Blokiral ga je.« Iztegnil je roko. »Thabo, mi podaš lopato, prosim?«

Orodje je priletelo do Jonatana, ki ga je ujel in zasadil v zemljo pred podstavkom. Nato se je znova ustavil.

»Morda tole ni najboljša ideja, glede na to, s kom imamo opravka. Viviane, lahko, prosim, ti poskrbiš za razsvetljavo?«

Svetloba, ki je brez opaznega vira napolnjevala prostor okoli njih, je začela temneti, a se je kmalu spet okrepila, ko je skrb zanjo prevzela ‚lučkarica‘.

Mojster je medtem stopil do Analemme in si snel prstana, ki sta mu sicer ojačevala magične sposobnosti; belega z levega sredinca, črnega z desnega.

»Popazi, prosim, na tole. In bodi pozorna, ali bo šlo kaj narobe.«

»Veš da.«

»Hvala.«

Mojstrica se je zazrla v podstavek kipa in razširila pogled, a ne v prostoru, temveč v času. Brez ponavljajočega se vzorca za vodilo je s tem dosegla le, da je hkrati videla zmazek preteklih in prihodnjih trideset sekund, a tudi to je bilo nekaj. Lahko bi bilo ključno.

Vzelo je precej kopanja (in nekaj menjav, v katere so ga le stežka prepričali), toda naposled je Jonatan izpod podstavka kipa povlekel kovček. Bil je ravno tisti, ki ga je Alkaios mesec predtem prinesel na obisk, vendar zakril z magično igro svetlobe.

»Dobro, zdaj pa vsi stopite nekaj korakov nazaj.«

Sedel je na rob jame in kovček odprl. V njem je bilo polno svetle, žlahtne tkanine, začarane, da je skrivala magijo. Zaščemelo ga je po vsem telesu – ni vedel, ali zaradi živcev ali zaradi tistega, kar je blago zakrivalo.

Tkanino je prijel za rob. Nato jo je počasi privzdignil. Ravno toliko, da je ujel pogled na vsebino. Zagledal je dobro ped široko ploščo nedoločljive sestave, oblikovano v stilizirano podobo očesa. Bila je svetlo modre barve, skoraj take kot spominčice.

V istem trenutku so ga kakor udarec zadele možnosti. Brezkončne možnosti.

Možnosti moči, ki bi mu jo dalo Oko.

Kovček je sunkovito zaprl.

»Za danes bo to to. Lahko greste spat,« je rekel, ne da bi se premaknil. Glas se mu je tresel in zvenel je, kot da ne bi bil povsem pri sebi. »Oko bom spravil na varno. Ne poskušajte ga iskati. Niti razmišljajte ne o njem. Poskrbel bom, da ne bo dostopno ne vam, ne komu drugemu.«

»Potem to je tisti artefakt, s katerim so vsi obsedeni,« je zašepetal eden od vajencev.

»Ampak ali ni samo ojačevalec? Kaj je pri tem tako groznega?« je vprašal drugi.

»Ojačevalec je že, samo ne tak kot ostali. Za palico čarolesa ti moč podvoji, za dve potroji, za tri početveri. Ne vem, koliko te snovi je treba za podvojitvev, a gotovo manj. In dvakrat toliko tvoje sposobnosti početveri. Trikrat toliko poosmeri. Je zdaj bolj jasno?« Jonatan je že stal, rahlo sključen je bil obrnjen proti njim, kovček mu je na videz nedolžno visel v roki.

»Niti ne.«

Mojster je zavzdihnil. Zaradi vsega, vključno s tem, da je bil buden na napačnem koncu noči, je bil z živci že nevarno blizu konca. »Bom drugače razložil: ti bi z njim lahko premaknil goro. Zlahka.«

Študentu telekinetike, katerega višek moči je takrat presegla nekoliko večja skala, so se razširile oči. »Pa ti?«

Jonatan je smehljaje odkimal. »Do zdaj niste izvedeli, kako močan sem, in tega ne nameravam spreminjati.« Sam pri sebi je seveda vedel še predobro: Phobos. Deimos. Z nekaj truda in kakšnim ojačevalcem Sredozemsko morje. Znova je zavzdihnil. Kot da ni bilo dovolj vsega ostalega, se je moralo pojaviti še to. »Glejte, mislim, da je več kot dovolj, če rečem, da človeštvo česa takega ne bi moglo uporabiti. Ni pripravljeno. In ne bi bilo, pa če bi bila magija na svetu štiristo let, ne samo štirideset. Že tako imamo srečo, da je večina ljudi brez treninga prešibkih, da bi kaj naredili. Če Oko v roke dobi nekdo, ki bi ga dejansko uporabil ... Ne. To stvar je treba uničiti.« Trudil se je, da ne bi razmišljal, kaj bi artefakt omogočil prvotnemu lastniku.

Sledil je kratek premor. Ne za dramatični učinek, temveč preprosto, ker jih je vse začela dohajati utrujenost.

»V Alkaiosovem očitku je bilo tudi nekaj resnice; v primerjavi s tem, kar sem bil nekoč, sem res šibkejši. Toda to me ne moti. Ne potrebujem več moči, niti si je ne želim. Zato tudi Oko name nima takšnega vpliva, kot bi ga imelo na vas. Zato ga bom spravil jaz in zato ga bom tudi sam uničil. Vi se trenirate, normalno je, da si želite več – vključno s tabo, Analemma. Z mano ni bilo nekoč nič drugače. A tako bo varneje, za vas in za vse ostale.«

Proti stavbi inštituta se je napol v spanju odpravil šele, ko je svetloba z obzorja začela skrivati zvezde. Speča polovica je sanjala moraste sanje.

*

Desetletja kasneje so vse, ki so kdaj zaključili vajeništvo pri Jonatanu, neko jutro na mizah pričakale kuverte brez znamk. Stari mojster se očitno ni mogel upreti še zadnjemu oponašanju klišeja, saj so se pisma v njih začela: če tole

bereš ... V besedilu je na dolgo in široko razpredal o tem, kako ponosen je na vse in na vsakogar ter kako hvaležen je, da je lahko v njihovih življenjih odigral tako pomembno vlogo, zapis pa se je zaključil z besedami:

Prilagam spominek. Prosim, nikoli ga ne izpusti iz svojega skrbništva.

Ko so mojstri znova pogledali vsak v svojo kuverto, so v njej našli morda poltretji centimeter dolgo črepinjo, kakšnih pet milimetrov v premeru. Bila je svetlo modre barve, skoraj take kot spominčice.

*

Obrazložitev žirije

Slogovno kvalitetna zgodba se osredotoči na tri osrednje dogodke, katerih rdeča nit je magični objekt, Oko. Glede na kratek format je v besedilu ravno dovolj fantazijskih elementov, da ti bralca ne obremenijo in lahko sproščeno sledi dogajanju, oziroma magični elementi za zgodbo niso preveč kompleksni. Fantazijski svet se bralcu prikazuje postopno, skozi dogajanje, vseeno pa zgodba vse do njenega konca ohranja nekaj skrivnosti, ki ustvarjajo napetost. Literarne osebe so zanimive, njihovi odnosi in dialogi so prepričljivi.

2. mesto: Iva Grobin

Prelomna noč

Pritisnila sem na hologramski gumb in zaprla ekran. Zdravstveni monitor mi je javljal, da se moram spočiti, da me boli glava in skelijo oči. Poleg tega je javljal tudi, da so moje noge in spodnji dve roki preveč zastale, da moram torej telovaditi z njimi. Ta nasprotujoča si sporočila so mi šla od nekdanj na živce. Ampak ker si trenutno nisem mogla privoščiti stroška petstotih minus točk na zdravstvenem računu, sem se zaspano skobacala z lebdečega stola in se postavila v položaj leteče krave. Na kanalu *Joga za vse vrste prestusijcev* so namreč izjemno priporočali ta položaj oziroma asano, kot so ji rekli. Naj bi povečala prekrvavitev okončin, vključno s tistimi nad glavo, ter ti podaljšala življenjske točke za nič celih pet odstotkov na minuto. To ni bilo zanemarljivo. Pa še zdravstveni monitor mi ne bo več težil, sem podkrepila svojo voljo do telovadbe.

Danes je bil eden tistih dni – in ti so bili zadnje čase vedno pogostejši – ko sem se spraševala, v čem je smisel mojega obstoja. Odkar sem prišla iz inkubatorja, ležim v lebdečem stolu in počnem eno od dveh stvari. Ali v možgane nalagam novo znanje ali pa spremljam zgodbe na enem od številnih kanalov. Zgodbe se je res da dalo spremljati na več načinov.

Lahko si jih spremljal neposredno – a to je počel dandanes redko kdo. Večina prestusijcev je spremljala koga, ki je spremljal izvirne zgodbe, in hkrati poročala o tem, kaj si ona misli o zgodbah in prejšnjih interpretacijah teh zgodb. To se je imenovalo družbena vključenost in se je spodbujalo z dodaljevanjem točk za participacijo. Potem pa je bilo seveda treba še kdaj vstati iz lebdečega stola in vaditi telo. Razen če si imel napredno verzijo

stola, ki je sam vadil tvoje telo, medtem ko ti je vanj po cevki dovajal hrano. Nekateri modeli so vadili tvoje telo celo med spanjem.

Ravno sem želela izključiti vse nenujne monitorje, ko je zasvetil hologram za zasebni klic. Izključila sem okolje *cvečoči gozd*, ki je bilo sicer moje domače okolje, in vključila *VR klepet ob srku*. Prostor okoli mene se je spremenil v kupolasto stavbo, polno miz in hologramskih obiskovalcev srkarne.

»Hej Zrt. Sem pozna zate? Imaš nastavljeno noč po dvaindvajseti uri?«

»Falu, ne rabiš se delat, da ti je res mar. Kaj bo dobrega?«

»Ha ha, kako me poznaš. Jaz imam zdaj nastavljeno noč ob desetih zjutraj in sem polna energije, pravi moj *zimi*,« je kar bruhalo iz njenih ogromnih ust.

»*Zimi*?« sem nezainteresirano vprašala.

»Zdravstveni monitor. Na katerem počasnem kanalu pa ti živiš? No, ja, ni važno. Kličem te zato, ker naravnost moraš danes – oziroma zate bo to nocoj – prisostvovati dogodku stoletja!« Nadglavni okončini sta ji trzali, kar je bil znak, da je vznemirjena. V resnici je bila Falu vznemirjena praktično ves čas. Ko sva še delili učne kanale, je pogosto tako živcirala učitelje, da so ji izklopili vse izrazne outpute. Mogoče jo je to naredilo še bolj živahno in povečalo njeno potrebo po tem, da je vidna.

Iz misli me je potegnil njen doneči glas: »Halooo? Je kdo doma?«

»Kaj? Ja?«

»Te ne zanima dogodek stoletja?! V resnici se mi moraš zahvaliti, da te držim pokonci. Ker tega pa res nočeš zamuditi. In čim prej se morava prijaviti v telekanal. Po mreži se širi, da znajo pregoreti povezave ali pa da bodo omejili dostop. Tako da, zberi se in sledi moji povezavi. Takoj!«

Brez razmišljanja sem kliknila na povezavo, ki mi jo je projicirala na mizo, in iz *srkarne* sva se prežarčili v čakalnico. In to najbolj dolgočasno vrsto čakalnice. Model izpred meseca dni, pa še retro. Zgolj tridimenzionalna siva stena in vrata z napisom PROSIM, POČAKAJ. Če sem vključila omnivid, sem lahko videla na stotine čakajočih prestusijcev vseh vrst. Čisto prevelika

gneča za moj okus. K sreči nisva potrebovali dolgo čakati. Siva stena se je razblinila in znašli sva se pred majhno skupino lenijcev – čisto so mi bili podobni: štiri dolge roke, dve široki nogi in pisane nadglavne tipalke. Redko si videl lenijca – ali pa katero koli drugo vrsto, pravzaprav – ki bi hodil po kanalih brez avatarja in prosto kazal svojo resnično podobo. Najnižja lenijka je spregovorila: »Pozdravljeni, soprestusijci. Danes je pomembna noč za našo skupino, jutri se rodimo. Ta prenos je zadnji, ki ga bomo oddali. Potem snamemo komunikatorje, za sabo pustimo vso virtualno imetje, odpovemo se vsem točkam in teleportom k prijateljem. Za vedno bomo stopili na prosto. Začutili bomo Prestus pod golimi nogami.«

V VR-dvorani je bilo čutiti zastoje diha. Dvorana ni imela naloženega nobenega sodobnega okolja in onemogočene je imela blokatorje, tako da si lahko gledal ekrane vseh prisotnih. Ti so imeli zdaj odprta usta ali podtrebušnike – odvisno od vrste in tega, kako je ta izražala začudenje. Lenijka v centru je nadaljevala.

»Učili so nas, da zunaj komor ne moremo preživeti brez kombinezonov in povezave na svoj zdravstveni monitor. Rekli so nam, da je planet premrzal, da bi hodili po njem. Da je zrak preveč onesnažen za dihanje. Mi tukaj,« pogledala je člane skupine, »smo dokaz, da so to neresnice, zavajanja in laži.« Lenijci ob njej so v potrditev pokimali z nadglavnimi okončinami. »Vsi mi smo že bili zunaj. Brez kombinezona, brez škornjev, brez naglavne kroglice. In kot vidite, smo še vedno živi. Ne samo to. Srečali smo skupino lenijcev, imenujejo se Prebujeni, ki že desetletja živijo izven komor. Spijo na prostem, tam tudi nabirajo hrano, živijo v gnezdih in se družijo. Spoznali so, da si prestusijci s fizičnim stikom delimo energijo. In da ob tem dejanju tisti, ki jo deli, ne izgubi energije, temveč se obema poveča. Iznašli so načine za kultiviranje te energije in ... ustvarili so novo življenje, mladiča, samo s pomočjo teles ene lenijke in enega lenijca. Za novo življenje ne potrebujemo strojev, inkubatorjev in inženiringa. Lahko ga ustvarimo s

pomočjo teles. Tako da, prijatelji, zunaj komor obstaja svet, ki raste, se širi, povezuje in živi z naravo. Če začutiš klic, da se nam pridružiš, vedi, da zmoreš tudi ti. Vedi, da imaš izbiro. Ni ti treba živeti v virtualnem svetu. Hvala za vse in morda se vidimo na drugi strani.«

Kakor hitro je lenijka izrekla te besede, so se izklopili vsi ekrani. Soba, v kateri smo ravnokar bili, se je sesula in znašla sem se v svojem domačem okolju *cvetočega gozda*. Takoj za tem je zasvetil hologram za zasebni klic in že je bila z mano Falu.

»Misliš, da tam zunaj obstaja tudi tak pravi, zaresni cvetoči gozd?« sem zasanjano vprašala in zrla v hologramska drevesa, ki so se vzpenjala okrog naju.

»Dvomim. A ni Prestus že tisočletja puščava?«

»Mogoče pa ni. Če oni zmorejo, zmorem tudi jaz. Pogledat grem!«

»Kaj? Kam?«

»Ven. Na prosto. Hvala ti, Falu. Res hvala, da si me peljala nocoj na ta kanal. Za vedno te bom imela v spominu.«

»Čakaj, no, Zrt. Saj nisi resna! Kaj se zdaj poslavljaš? Jaz sem samo želela, da sva obe del dogajanja, razumeš? Da sva lahko prvi, ki objaviva svoje mnenje o tem življenjskem veledogodku!«

»A pa je to sploh zares življenje, Falu? Ne, jaz ne bom objavljala, hvala. Jaz grem živet. Srečno.«

Izklopila sem vso komunikacijo in osupli obraz ter – začuda tokrat čisto mirne – naglavne tipalke prijateljice Falu so zbledeli iz prostora. Izključila sem tudi okolje *cvetočega gozda* in se razgledala po svoji komori. Prvič sem jo videla takšno, kakršna je bila. Ne kot fantastični dosežek napredka, ki mi je omogočal petsto petdeset različnih VR-tem, mi dovajal hrano v žile ter skrbel za zdravstveno stanje mojega telesa. Ne, zdaj sem jo videla kot prazno škatlo, napolnjeno s cevkami, stroji in kontrolnimi lučkami. V kotu

sem pobrala zasilni kombinezon, si nadela škornje in zaščitno naglavno kroglo. Kljub temu da me je vleklo ven, je zakoreninjen v moji notranjosti še vedno prebival strah o zunanjem svetu. Še enkrat sem se ozrla okrog sebe ter naredila globok vdih in izdih. Če zmorejo oni, zmorem tudi jaz. Pritisnila sem na fizični gumb komore in se po hodnikih podala do najbližjega zasilnega izhoda.

*

Obrazložitev žirije

Ekspozicija zgodbe bralca pritegne zaradi takojšnjega soočenja z zanimivimi, a ne pretirano zapletenimi domišljjskimi elementi (na primer simulacijski prostor), ki nas kljub znanstvenofantastični atmosferi spominjajo na lastno realnost. Bogato besedišče in domiselna imena likov poglobijo fantazijski svet. Osrednji problem zgodbe, t. i. „rojstvo“, postane zanimiv zaradi negotovosti, ki jo sproži v protagonistki, prav tako pa zaradi paralel s sedanostjo, v kateri živimo in v kateri se vse večji del našega življenja dogaja virtualno.

1. mesto: Lucija Muženič

Vzhod žarkov

Močna svetloba žaroble jo zaslepi. Ko se ji oči prilagodijo, se zastrmi v gologlavega moškega v belo-zlati kuti in s tetovažo treh sonc na čelu, ki sedi na nasprotni strani mize. Od kamnitih sten zasliševalne celice veje hlad.

»Zakaj se upiraš?« jo klerik vpraša z žametnim glasom.

Lota tiho, brez odgovora strmi v njegove oči.

Klerik jo zaskrbljeno pogleda in zavzdihne: »Zakaj se odpoveduješ največji milosti, ki ti jo lahko naklonijo Sveta Tri Sonca?«

Dekle končno spregovori: »Kaj je milostnega v tem, da materi vzamete otroke?«

»Ne vzamemo jih materam,« jo popravi, »matere nam jih predajo same. Trojčki od nekdaj pripadajo Svetim Trem Soncem.«

Lota zaničljivo prhne in odvrne pogled.

»Pomisli, česa bodo deležni. Vedno bodo preskrbljeni, celo čaščeni bodo. Dala jim boš življenje, kot si ga zaslužijo. Postali bodo najpomembnejši člen med nami in Svetimi Tremi Sonci.«

Dekle se ne odzove na njegove tople besede, zato svečenik skuša zaigrati na drugo noto: »Dobro veš, da jih lahko izsledimo. Našli smo te s pomočjo povezave, ki si jo delita z bratom dvojčkom. Niti uprizoritev samomora ni zaščitila tvojih otrok.« Kotički Lotinih ustnic se rahlo privzdignejo, kot da se z njegovim dognanjem ne strinja, vendar še vedno ostane tiho.

Moški poskusi še z zadnjo karto, ki jo ima v rokavu: »Če se ne boš predala meni, bodo poslali nekoga drugega ... ki ne bo tako razumevajoč, kot sem jaz.«

Končno ga spet pogleda: »Naj pošljejo, kogar želijo. Svojih otrok ne bom predala.« Na napihnjen trebuh si zaščitniško položi roko.

Klerik, vdan v usodo, globoko vdihne in vstane. »Odločitev je tvoja.« Odpravi se proti vratom, medtem pa zamahne s svojo kleriško palico, da majhna žarobla v kotu pritaji svojo svetlobo.

Zasliši se zvok škornjev, ki se po kamnitem hodniku približujejo celici. Vrata se škripaje odprejo in v zatemnjen prostor se razlije še bolj zaslepljujoča svetloba. Lota najprej zamiži, nato pa se prisili odpreti oči in se s pogumno vzravnanimi rameni zastrmi v svečenico z obrito glavo in hladnim pogledom. Za njo prilebdita dve večji žarobli in se postavita vsaka v svoj kot za hrbtom klerikinje. Njuna svetloba popolnoma razvrednoti sij manjše žaroble ob Loti. Svečenica obkroži mizo, za katero sedi dekle, kot plenilec, ki si ogleduje svoj plen. Loto ob njenem pogledu mrzlo spreleti po hrbtu, ampak ostane odločena, da se gologlavi ženski ne bo pustila zastrašiti.

»Slišala sem, da si trmasta,« klerikinja naposled reče.

Lota jo nepremično gleda. V trebuhu začuti drobne premike treh bitij, ki ji dajo vedeti, da v tem ni sama. Nima se česa bati. »Ne upate mi škoditi,« izziva, »preveč sem pomembna za vas.« Presede se, da lahko pomenljivo izboči trebuh.

Pogled svečenice se za trenutek ustavi na trebuhu, nato pa ga ponovno dvigne k obrazu dekleta. Nenadoma se groteskno spači in dekle klofne, da ji obraz zasuka v desno. Lota začuti pekočo bolečino, ki ji šine skozi polovico obraza. Še preden se Lota uspe spet vzravnati, jo ženska pograbi za lase in njen obraz obrne k svojemu. »Lahko ti škodim na veliko načinov, ne da bi pri tem poškodovala trojčke,« preteče sikne. »Ti sama nisi ničesar vredna.«

Loto zmrazi ob hladu v njenem glasu. Potrudi se, da tega ne bi pokazala, ampak klerikinja se nasmehne, kot da točno pozna njene misli in občutke. Spusti jo in se ponovno sprehodi okoli mize.

»Kaj boš imela od tega, da nam ne predaš trojčkov?«

Na vprašanje ji ne odgovori, temveč skozi stisnjene zobe reče: »Vem, kaj delate v templju ... Izpijete jim duše, da se lahko sami okoristite z magijo.«

Besede na svečenico ne naredijo vtisa, na katerega je Lota upala. Ta se namreč zakrohota: »Mi se okoristimo?« Spet se preteče približa dekletu, vendar se je ne dotakne. »Kdo živi na račun njih? Vi, navadni smrtniki, prejmete največ njihovih darov.« Zamahne s palico, da žarobli za njo za trenutek še močnejše zasvetita in Loto popolnoma oslepita. »Kako bi preživali temo, če ne bi imeli žarobel?« nadaljuje ženska. »Kdo bi vas varoval pred Sencami, če ne žarplaščniki? Od kod meniš, da prihaja njihova svetloba?«

Lota ne zdrži več bleščče svetlobe, zato plane kvišku in zakriči: »Svojih otrok ne bom poslala v smrt!«

Svečenica se zadovoljno nasmehne, kot da je na tak izliv svoje ujetnice upala, in pritaji svetlobo. »Smrt? Ničesar ne veš o smrti, ljubo dekle. Misliš, da si spoznala smrt samo zato, ker ti jo je uspelo prelisičiti.«

Tokrat se nasmehne Lota: »Vem, kako delujejo Sence.«

Ženski nasmeh uplahne in sumničavo pripre oči. Čez trenutek prhne: »Ničesar ne veš.«

»Kako misliš, da sem preživela odhod v temo? Imate očividce, ki so potrdili, da sem od doma zakorakala brez vira svetlobe.«

»Imela si prekleto srečo,« sikne ženska nazaj.

»Sreča ni imela nič s tem.« Lotin nasmeh je vse bolj zmagoslaven, ko v klerikinjih očeh razbere zametke dvoma. »Če lahko trojčki v sebi nosijo vir svetlobe, potem lahko ustvarijo tudi Sence.« Svečenica prebledi in s tem se dekletovi sumi potrdijo. »Izkoriščate jih, da ustvarijo zlo, potrebno za nadzor ljudstva.«

Ženska z vso močjo zamahne po njej, da dekle zanese in pade po tleh. »Brez nas ljudje ne bi preživali! Odvisni so od strahu in svetlobe! Če ne bi bilo Senc, bi se po svetu razpaslo zlo v drugi obliki ...«

Lota njeno poplavo besed prekine z mirnim glasom: »Veš, da poznam resnico in zaradi tega te je strah.«

»Kako veš vse to?« Glas svečenice se trese.

Dekle se skobaca na noge in se zmagoslavno zazre v ženske prestrašene oči. »Ker sem tudi sama ena od trojčkov.« Vse tri žaroble zatrepetajo in Lota jih umiri z enim samim gibom roke.

Svečenica nejeverno izbulji oči: »Ampak ... brat dvojček ...«

»Tudi sama sva dolgo živela v tem prepričanju ... Dokler nisem odkrila resnice o drugem bratcu, ki je le nekaj ur po našem rojstvu umrl.«

»Nemogoče ...« zašepeta klerikinja. »Vedeli bi za kaj takega ... Trojčki se nam ne morejo skriti.«

Lota skomigne: »Kot kaže, se vam je ena trojica uspela izmuzniti.« Sprehodi se do svečenice, medtem ko začne njen trebuh počasi žareti. »In dobro veste, kaj pomeni, ko trojček spočne trojčke.« Na trebuhu se izriše simbol Svetih Treh Sonc, znotraj posameznega pa se ziba po eno dete.

Gologlava ženska se začne ritensko umikati in prestrašeno pogleda dekle.

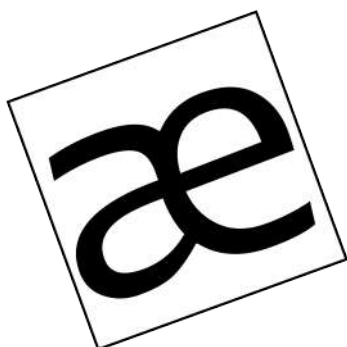
»Rodijo se nova Tri Sonca,« rečeta istočasno.

Za trenutek se nepremično gledata v oči. Nato klerikinja s svojo kleriško palico v trenutku obupa skoči proti bodoči materi. Lota isti trenutek dvigne roko in ugasne vse žaroble v prostoru. Ovije ju čista Tema.

*

Obrazložitev žirije

Zmagovalna zgodba prepriča predvsem s svojo zaokroženostjo v dogajanju in dobro karakterizacijo likov. Bralci in bralke uspejo svet organsko spoznati skozi prepričljive dialoge, hkrati pa je njegov ustroj ravno dovolj zapleten, da pri bralcih in bralkah ohranja njihovo zanimanje in osredotočenost. Napetost se postopa dviguje, končni preobrat pa spodbudi željo po nadaljnjem branju. Stilsko zgodba uspešno navigira med dialogi in krajšimi opisi, ki bralca in bralko uspešno uvedeta v ustvarjeni svet, predvsem pa se besedilo ponaša s strukturo, ki je zaokrožena in bralcu in bralki ponudi celovito izkušnjo, kar se od kratke zgodbe tudi pričakuje.



NEBULÆ – revija za sodobno književnost

Letnik XII, številka 3 (september 2023)

ISSN 2738-5949

Revija deluje pod licenco creative commons.

Glavna in odgovorna urednica:

Nina Kremžar

Uredništvo za poezijo:

Veronika Šoster

Eva Ule

Uredništvo za prozo:

Alex Kama Devetak

Zarja Vršič

Gašper Stražišar

Strokovna sodelavka – lektorica:

Karolina Zgaga

Oblikovanje, prelom:

Alex Kama Devetak

Nina Kremžar